INSTITUT RENESANCE
KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

ČAJOMÍRFEST 24. SRPNA 2019 PRAHA

PhDr. VLADIMÍR LIŠČÁK CSc.

BRATR ODORIK A JEHO ZPRÁVA O VÝCHODNÍCH KRAJÍCH SVĚTA

AUTORSKÉ PŘEDSTAVENÍ KNIHY
V RÁMCI PROJEKTU

Tokpic.com Media

PUTOVÁNÍ ČAJOVÉHO PRINCE

Roku **1769** vznikla v českých zemích **Společnost učená**, která byla základnou pro **Královskou českou společnost nauk**, jež vznikla roku **1784**. Její zasedání se konala zprvu v sále knihovny v **Klementinu** na Starém Městě pražském, který pro ni dal císař **Josef II.** uvolnit **3. listopadu 1784**. Sál navštívil a členy společnosti pozdravil u příležitosti své korunovace císař **Leopold II.**. Později se zasedání přestěhovala do **Lazarské ulice** a roku **1891** do nově otevřené budovy **Národního muzea** na Václavském náměstí…

[Zdroj informací o historii AV ČR: Wikipedie & web AV ČR www.avcr.cz]

Založení Královské české společnosti nauk

[☚ Nápaditě logo **Orientalistického ústavu AV ČR**] … Předchůdkyně dnešní **Akademie věd ČR** Královská česká společnost nauk si v průběhu 19. století udržovala jazykově utrakvistický charakter (němčina i čeština). Vlastenecky naladěné české kruhy se proto snažily o vznik jazykově české akademie, což se jim nakonec za politicky příznivé situace podařilo. Vlastní jednání inicioval stavitel **Josef Hlávka** (1831–1908), který se anonymně zavázal věnovat budoucí akademii 200 000 zlatých. Založení **České akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění** schválil **9. října 1888** zemský sněm Království českého. Její zřízení povolil a stanovy schválil císař **František Josef I. 23. ledna 1890**. **Orientalistický ústav** vznikl v roce **1922**.

Založení **České** akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění

Pracuji v **Orientálním ústavu Akademie věd**. Posledních 20 let jsem se zabýval postavou **Odorika z Pordenone**, což byl **františkánský** poutník, který došel ze severní Itálie až do mongolské **Číny** na počátku **14. století**. Přinesl řadu poznatků, které se neobjevily v díle **Marka Pola**. V květnu letošního roku jsem vydal tuto knihu: „**Bratr Odorik a jeho zpráva o východních krajích světa**“. Bratr **Odorik** byl pravděpodobně **Čech**. Jeho otec byl totiž žoldnéř ve vojsku **Přemysla Otakara II.**, který byl v té době v **Pordenone** v severní **Itálii**. Ale neví se přesně, jestli byl Čech. Tato oblast byla v té době osídlena **Slovinci**, takže někteří slovinští autoři předpokládají, že to byl **Slovinec**. Rakouští autoři předpokládají, že to byl **Rakušan**, protože **Korutany** byly rakouské. Neví se přesně, jakého původu byl…

Pordenone je italské město antického původu v regionu Friuli-Venezia Giulia. Ten se v současnosti nachází v samém severovýchodním cípu Itálie (česky oblast Furlansko-Julské Benátsko), jež sousedí s Rakouskem a Slovinskem 👇☛

Nevíme přesně, kdy se Odorik narodil. Před několika lety proběhl lékařsko-antropologický výzkum jeho ostatků, který stanovil, že se **Odorik** narodil pravděpodobně kolem roku **1285** nebo **1286**. Známe přesné datum jeho úmrtí. Zemřel **14. ledna 1331**. Den výročí jeho smrti se v místě jeho narození – v italském **Pordenone** – každoročně oslavuje různými náboženskými akcemi i konferencemi na téma **Odorikovy cesty**. **Odorik** došel až na území dnešní východní části **Číny** – v **Pekingu**. Tomu se tehdy říkalo **Chánbalik**, neboť to bylo v době mongolské vlády nad **Čínou**. V Chánbaliku působil zhruba tři, čtyři roky (– v různých letopisech se datum liší o rok).

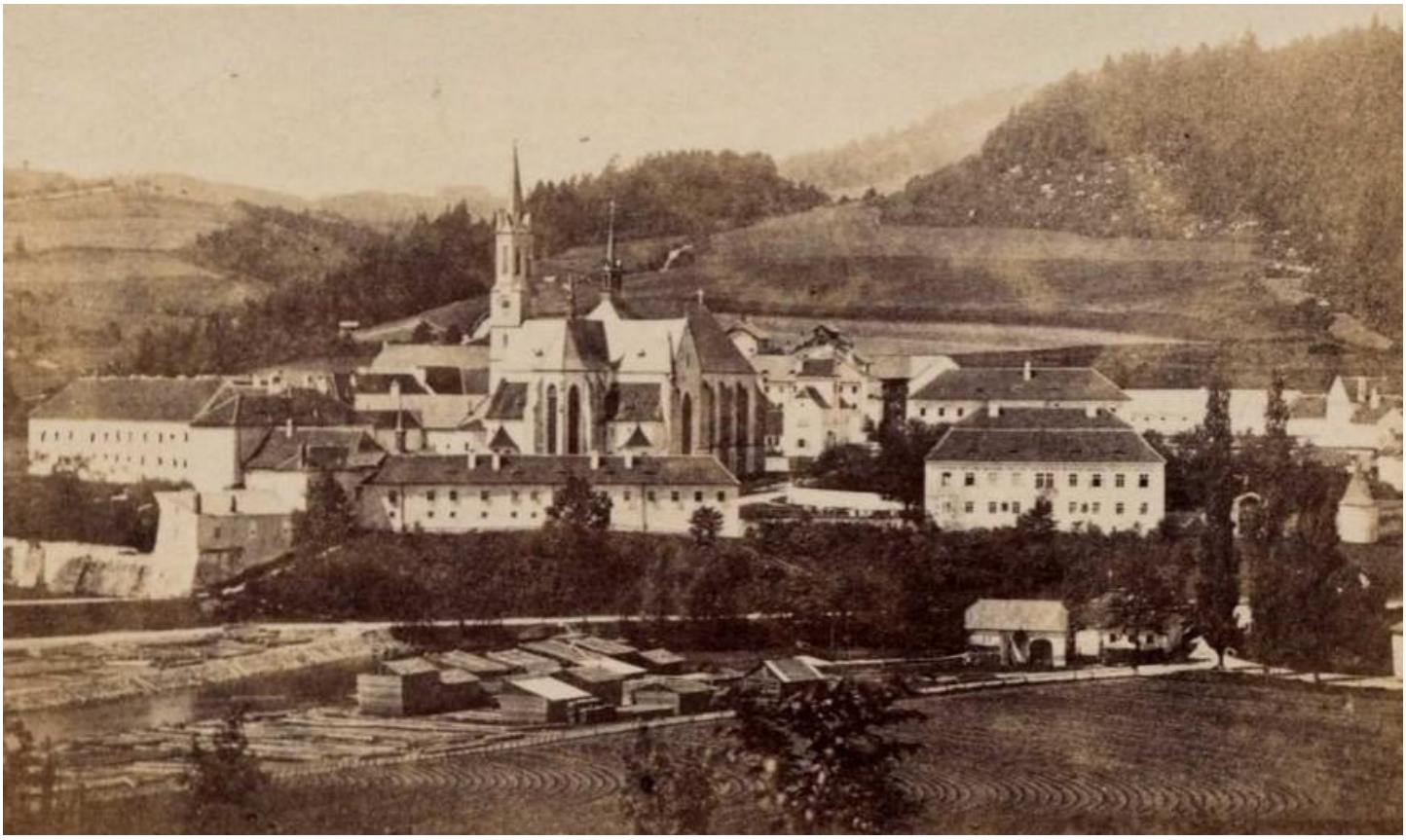

Zachovalo se kolem **130 rukopisů** jeho cestopisu. Většinou jsou v latině, v překladech do italských jazyků: např. do **benátštiny** nebo do **toskánštiny**. Ve **španělštině** se zachovaly překlady ze **14. a 15. století**. Velmi zajímavý je středověký překlad, který byl pořízený zřejmě z latiny velšským básníkem. Takže máme jeden překlad z přelomu 14. a 15. století i ve **středověké velštině**.

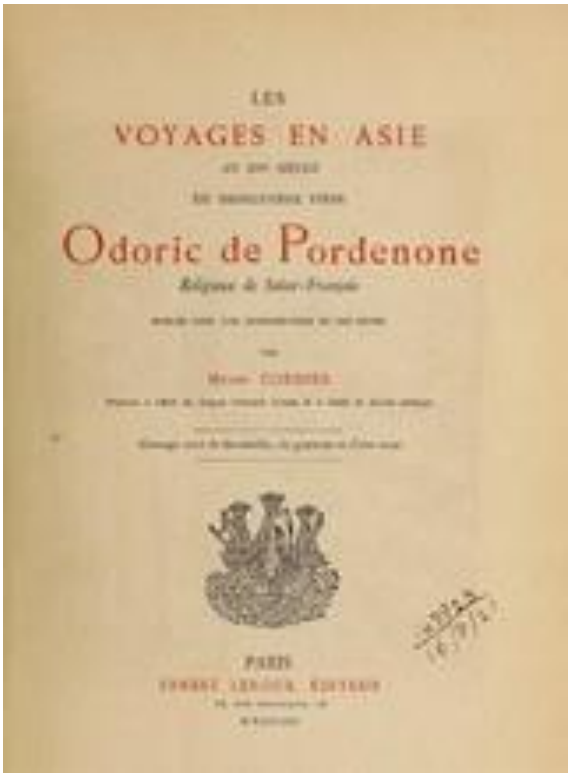

☛ Titulní stránka jednoho z mnoha vydání Odorikova cestopisu.

Roku **1259**, tedy v roce pravděpodobného Odorika narození, založil významný český šlechtic **Vok I. z Rožumberka** významný mužský cisterciácký **klášter ve Vyšším Brodě**. V klášteře dal zřídit i rodovou hrobku, ve které je sám pohřben.

☛☛ Rok **1258** byl zásadním pro Abbásovský chalífát (*750). 10. února dobyli (viz. perská malba ze 14. stol.) a obsadily jeho hlavní město Bagdád Mongolové vedení chánem **Hülegü** (1217–1265).

Uvádí se, že byl v **Tibetu**. V cestopise se totiž zmiňuje, že byl v **Tibetu**. Ovšem informace o **Tibetu** mohl získat také z druhé ruky. Cesta jeho návratu tomu přesně neodpovídá. Šla spíš severněji, než je dnešní **Tibet**. Tehdy to byla oblast obývaná **Tibeťany**, takže se s **Tibeťany** pravděpodobně setkal. Nevíme, jestli došel do **Lhasy**. V rukopise je zmíněno město, které by mohlo být **Lhasa**.

Na fotografii z roku 1903 je historické sídlo vládců Tibetu palác ve Lhase. **Odorik** píše: *„Opustiv provincii Kasan, přišel jsem do velkého království jménem Tybet, které hraničí s vlastní Indií… Lid oné země žije ve stanech udělaných z černé plsti. Ale hlavní a královské město je celé postaveno ze zdí černých a bílých a všechny jeho ulice jsou dobře dlážděné…“*

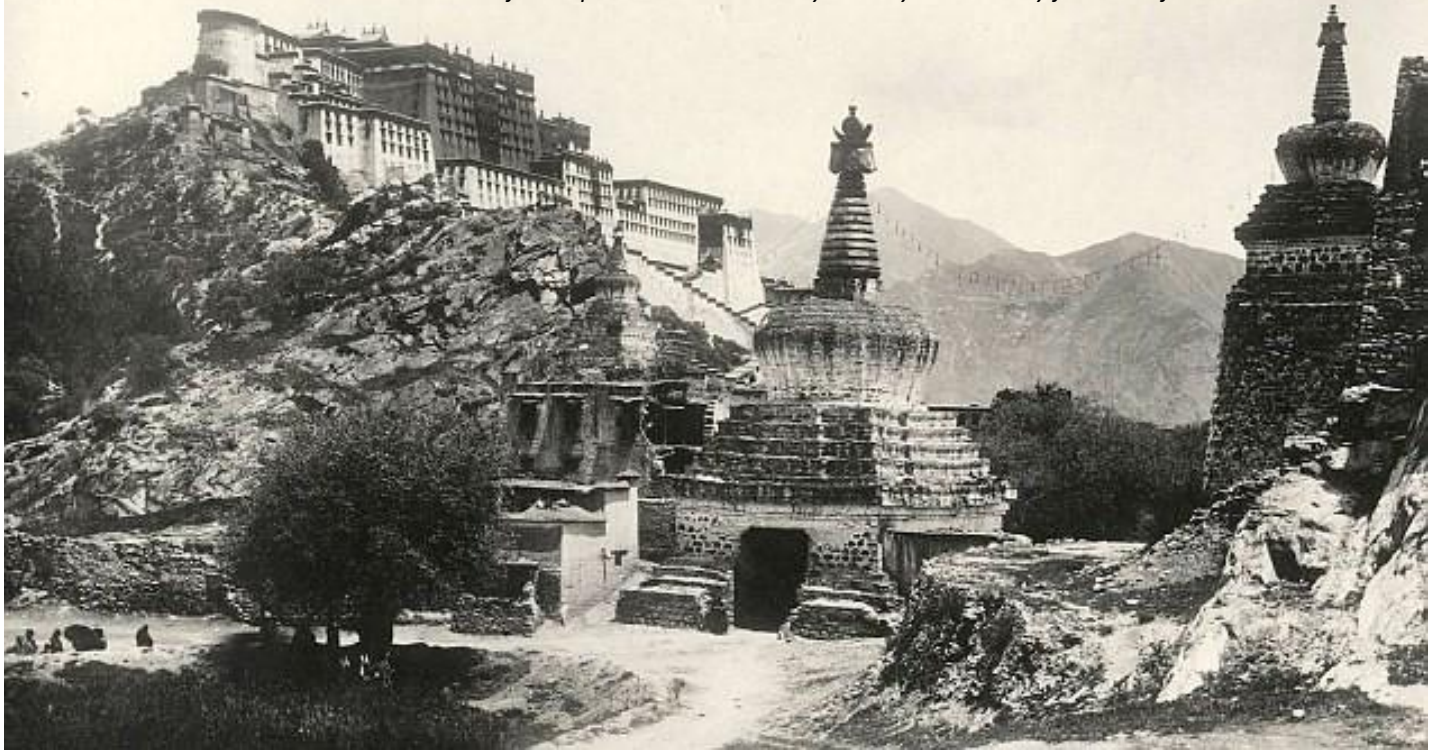

Nepodařilo se mi v pramenech objevit zmínku, že by **Odorik** popisoval **čaj**. Nevím, jestli se tím nějaký odborník zabýval. V té době bylo více než pravděpodobné, že se s **čajem** setkal. Znal například **čínské rýžové víno**, které dnes známe jako „**šao-sing**“. Toto víno popsali i jiní cestovatelé putující z jeho doby. Například **Vilém z Rubrueku** ho přímo nazývá mongolským jménem. **Odorik** čínské rýžové víno jenom popisuje…

Čínské tradiční rýžové víno šao-sing